

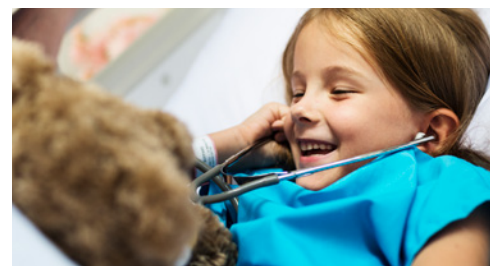

ÅRSRAPPORT 2020

Dansk Vegetarisk Forening

Foto: Peder Bjerring

INDHOLD

KÆRE LÆSER

Side 3

RETTE TIL AT LEVE VEGETARISK/VEGANSK

Side 4

FLERE PLANTER PÅ DAGSORDENEN

Side 5

STORE SAMFUNDSMÆSSIGE GEVINSTER VED GRØNNERE KOST

Side 6

GRØN INSPIRATION TIL KANTINER OG RESTAURANTER

Side 7

FREMTIDENS PROTEINER KOMMER FRA PLANTER

Side 8

SAMMEN MED ERHVERVSLIVET SKABER VI FLERE GRØNNE MULIGHEDER

Side 9

DANMARK HAR FÅET ET PLANTEBASERET VIDENS CENTER

Side 10

EPIDEMIER PÅ DAGSORDENEN

Side 11

TROVÆRDIG VIDEN OM BÆREDYGTIGHED OG SUNDHED

Side 12

DIALOG MED SKOLEELEVER OG LANDBRUGSSKOLER

Side 13

KONSTRUKTIV VEJLEDNING TIL VEGANSKE BØRNEFAMILIER

Side 14

FÆLLESSKAB – SAMMEN OG HVER FOR SIG

Side 15

VORES HÅB OG ØNSKER FOR 2021

Side 16

KÆRE LÆSER

2020 har været et begivenhedsrigt år på godt og ondt. Det gælder for os som samfund, som individer, som en del af en global verden og selvfølgelig også for Dansk Vegetarisk Forening (DVF) som organisation.

På den ene side har vi opnået mange resultater i 2020, og vi oplever fortsat, at flere og flere får øjnene op for, at en bæredygtig omstilling af vores samfund indebærer en omstilling af både måltider og landbrug.

Den årlige spørgeskemaundersøgelse, som vi gennemfører i samarbejde med Coop Analyse, viser, at ca. 16 % af danskerne nu lever vegetarisk eller overvejende vegetarisk, og blandt de unge er det 28 %. Og hele 57 % af danskerne vil fortsat gerne spise mindre kød – blandt de unge er det 70 %.

De grønne forandringsvinde blæser fortsat på Christiansborg, hos erhvervslivet og i andre organisationer, og vi arbejder målrettet på, at dette vil fortsætte fremover. Det er der nemlig et enormt behov for.

På den anden side har coronakrisen betydet, at vi har haft begrænset mulighed for at gennemføre større fysiske og sociale arrangementer. Til gengæld har vi holdt rekordmange møder med politikere, erhvervsliv, myndigheder og andre organisationer. Og både på de traditionelle og de sociale medier har vi sat fokus på, hvordan epidemier opstår, og hvordan fremtidige epidemier kan forebygges ved reduktion af kødforbruget og det intensive animalske landbrug.

Og vi har præsenteret en række historiske initiativer – et videnscenter, en visionsrapport og en forsknings- og udviklingsstrategi – sammen med andre centrale organisationer.

VORES 6 PROGRAMOMRÅDER:

- **Politisk påvirkning** – udvikling og gennemførelse af politiske initiativer samt netværk både med politikere og andre organisationer
- **Videnskab og data** – formidling af forskning indenfor især ernæring og bæredygtighed samt undersøgelser om forbrugerpræferencer
- **Samarbejde med erhvervsliv** – rådgivning af producenter, detailhandel, grossister og foodservice, samt netværksmøder
- **Uddannelse af professionelle** – inspiration og videreuddannelse til køkkenprofessionelle og ernæringsfaglige
- **Børn og unge** – oplysning og vejledning om sund ernæring til børn samt workshops om bæredygtighed og grøn madlavning for skoleklasser
- **Fællesskaber, der vokser** – events og sociale aktiviteter

Initiativer, der kan bane vej for den omstilling, der er afgørende for både Danmark og hele kloden.

Med denne årsrapport er det vores ønske at give jer indblik i vores vigtigste resultater i 2020. Der er naturligvis også resultater, vi desværre ikke har fundet plads til her, som hver især udgør væsentlige bidrag til den grønne (kost)omstilling.

Godt nytår – og rigtig god læselyst!

**Grønne hilsener
fra DVF's bestyrelse og sekretariat**

FOR OS ER DET IKKE VIGTIGT,
HVEM DU ER, MEN HVAD DU GØR

RETTE TIL AT LEVE VEGETARISK/VEGANSK

Vi har i årevis modtaget mange henvendelser fra borgere, som er i klemme i de offentlige køkkener. 30. januar 2018 fremsatte en række medlemmer af Dansk Vegetarisk Forening et borgerforslag om, at det ved lov vedtages, at alle offentlige køkkener i Danmark – daginstitutioner, skoler, plejehjem, hospitaler, plejecentre osv. – skal tilbyde et 100 % plantebaseret måltid, der er mættende og nærende. I perioden på 180 dage, hvor det var muligt at indsamle underskrifter, skrev 12.344 borgere under på borgerforslaget. Dette var dog ikke tilstrækkeligt til, at borgerforslaget skulle drøftes i Folketinget, og vi er derfor via debatoplæg, kronikker og ved vores politiske møder på Christiansborg fortsat med at argumentere for en implementering af forslaget.

På baggrund af vores arbejde har Justitsministeriet, med afsæt i en række domme ved Menneskerettighedsdomstolen, i et svar til Folketinget i februar 2020 anerkendt, at vegetarianer og veganere er beskyttet af Menneskerettighedskonventionen og formentlig i nogle situationer har ret til at få serveret vegetariske og/eller veganske måltider i offentlige institutioner. Institut for Menneskerettigheder har derfor anbefalet os at få prøvet en række konkrete sager ved en domstol, så det kan blive afklaret, hvornår man har denne rettighed.

Igangsættelsen af denne retssagsproces medførte en omfattende dækning i pressen i juli både på tv, radio, aviser og de sociale medier. Indtil videre har vi indsamlet ca. 420.000 kr. fra over 1.150 personer til dækning af omkostningerne ved de afklarende retssager, hvilket vidner om en solid opbakning til denne afklaring. Mange tak til alle, der har støttet!

Vores advokater har udvalgt de sager, der skal føres, og som det ser ud nu, forventer vi at anlægge sager mod bl.a. Københavns

Kommune, Jammerbugt Kommune, Region Syddanmark og Region Hovedstaden med sager fra daginstitutioner, hospitaler og psykiatrien.

Vi og vores advokater vil desuden rette henvendelse til alle kommuner, der opkræver betaling fra veganere og vegetarianer for mad uden at vise hensyn, da vi mener, at denne opkrævning er uretmæssig.

Sideløbende med retssagsprocessen har vi videreført den politiske proces for at få gennemført en grøn valgmulighed i alle offentlige køkkener. 9. december 2020 blev borgerforslaget fremsat som et officielt beslutningsforslag i Folketinget, og vi forventer foretræde for Miljø- og Fødevarevalget i januar 2021. Vi arbejder ufortrødent videre for, at retten til en grøn valgmulighed i alle offentlige køkkener implementeres.

FLERE PLANTER PÅ DAGSORDENEN

I efteråret 2020 præsenterede vi sammen med en række andre centrale organisationer to udspil om, hvordan plantebaserede fødevarer kan bidrage til den nødvendige grønne omstilling af Danmark. Det ene bidrag rettede sig udelukkende mod forskning og udvikling af plantebaserede fødevarer, mens det andet var en større vision for en gradvis omstilling til et bæredygtigt landbrug og fødevareforbrug i Danmark. Fælles for begge udspil er en vision om at skabe et nyt grønt eksporteventyr for Danmark på linje med vindmøllerne og økologien.

Visionsrapporten 'Fra Foder til Føde' blev udgivet i samarbejde med Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace, Dyrenes Beskyttelse og Plantebranchen. Rapporten præsenterer den vision for dansk landbrug og fødevareproduktion, som efter vores mening manglede tidligere på året fra Klimapartnerskabet for Fødevare- og Landbrugssektoren.

I rapporten fremsættes 18 konkrete forslag til, hvordan landbruget kan forenes med de nationale klimamål og hensynet til naturen, ligesom vi anbefaler, at der udarbejdes en national handlingsplan, der skal fremme plantebaserede, økologiske fødevarer og derigennem en bæredygtig dansk fødevareproduktion og -forbrug. Visionsrapporten er blevet omtalt i flere medier, ligesom alle organisationer bag rapporten er blevet inviteret til et møde med embedsmændene i Klimaministeriet og Fødevareministeriet, der arbejder med udformningen af klimahandlingsplanerne.

Herudover har arrangementer i regi af vores nye Netværk for Fremtidens Plante proteiner i Danmark sat tanker igang hos Landbrug & Fødevarer, Danmarks største landbrugsorganisation, hvilket har betydet, at DVF og Tænketanken Frej sammen med dem har

udarbejdet en forsknings- og udviklingsstrategi for plantebaserede fødevarer. Den blev lanceret med et debatindlæg i Information,

hvor vi sammen fremsætter en ambition om, at Danmark kan blive en stormagt indenfor plantebaserede fødevarer, hvis der investeres i forskning og udvikling.

Strategien giver 8 anbefalinger, der peger på indsatsområder hele vejen fra jord til bord og sender et signal til hele det danske fødevarerhverv og til politikerne på Christiansborg om, at der er seriøst potentiale i plantebaserede fødevarer. Den peger desuden på, at Danmark især har styrker indenfor økologi og rene råvarer.

Vi håber samtidig, at strategien kan inspirere landbrugsorganisationer i andre lande til at gå samme vej. Når vi skal omstille dansk landbrug er det helt afgørende at få landmændene med ombord, og at disse ser potentialet i at omlægge fra animalsk produktion til plantebaserede fødevarer.

Ifm. EU-Parlamentets afstemning 23. oktober om, hvorvidt ord som 'burger' og 'pølse' skulle forbydes, når der ikke er tale om animalske produkter var vi aktive i medierne, på Twitter og med e-mails til politikerne for at forhindre dette. Resultatet blev, at 12 ud af 14 danske parlamentarikere stemte imod, hvilket var vigtigt ift. at sikre det fornødne flertal imod et forbud. At plantebaserede produkter kan anvende sådanne betegnelser, mener vi, er vigtigt for at få forbrugerne med på den grønne rejse.

Vi har i år holdt møder med 21 folketingspolitikere og deltaget i møder med bl.a. Klimaministeriet og Fødevarestyrelsen. På disse dialogmøder præsenterede vi vores viden om plantebaseret kost og dennes sammenhæng med en bæredygtig omstilling af Danmark.

STORE SAMFUNDSMÆSSIGE GEVINSTER VED GRØNNERE KOST

I maj 2020 kom den længe ventede beregning af, hvor stor en gevinst Danmark ville kunne hente i kroner og ører, hvis danskerne i højere grad spiste efter kostrådene.

Beregningen viste, at Danmark kan hente 7 mia. kr. årligt. Især mindre kød og mættet fedt vejer tungt i regnestykket foruden salt, ligesom der i beregningen ikke er indregnet udgifter til overvægt og fedme, hvorfor beløbet formentlig er endnu større. Størstedelen af beløbet skyldes øget arbejdsproduktivitet, dvs. at folk kan gå på arbejde i stedet for at være syge, og dertil kommer en besparelse på sundhedsvæsenet, og mange vil få betydeligt flere gode leveår.

Beregningen blev foretaget af Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet, bestilt af Fødevareministeriet, og er dermed en officiel beregning fra de danske myndigheder. Vores arbejde med at få gennemført beregningen har bestået af en række debatindlæg om vigtigheden af dette regnestykke i landsdækkende aviser.

Vi har stillet spørgsmål om det til alle kandidater til folketingsvalget. Og så har to politikere været så venlige at stille det som spørgsmål til fødevareministeren. Beregningen er værdifuld i både vores og andres politiske arbejde for den grønne dagsorden.

Vi arbejder videre på, at beregningen udvides til også at omfatte vegetarisk og vegansk kost – beregninger fra Oxford University viser nemlig, at gevinsten her er op mod 45 % større end ved blot at følge kostrådene. Beregningen har vi inddraget til alle vores møder på tværs af de politiske partier, ligesom vi på samme baggrund har kontaktet størstedelen af landets kommuner for at fortælle om beregningen.

Færre sygehus-udgifter

Færre sygedage

Vi har p.t. holdt møder med Kalundborg, Roskilde, Lolland, Rudersdal, Københavns og Odense Kommune. Formålet med disse uforpligtende møder har været at fortælle om beregningen og med konkrete forslag inspirere kommunerne til løsninger og nudging af borgerne til at spise grønnere. Møderne har været lærerige for os og vist, hvor forskellige behov kommunerne har, og hvor langt kommunerne er i forhold til den grønne dagsorden.

I starten af 2021 lanceres de nye kostråd. Her har DVF siddet med i en gruppe af organisationer og virksomheder, der har fået mulighed for at give feedback på kostrådernes udformning. Her har vi bl.a. argumenteret for vigtigheden af, at bælgrugter får meget synlighed, at maksimummængden af kød skal følge klimaforskernes anbefalinger, og at det skal være tydeligt, at animalske fødevarer ikke er nødvendigt, men valgfrit.

GRØN INSPIRATION TIL KANTINER OG RESTAURANTER

Fonden for Økologisk Landbrug bevilgede os igen i 2020 midler til et projekt – denne gang med fokus på at fremme økologiske, vegetariske produkter hos producenter, grossister og foodservice.

Et centralt produkt i projektet har været udgivelsen af et interaktivt inspirationskatalog, hvor de madprofessionelle og øvrige interesserede kan møde nogle af landets dygtigste kokke indenfor det plantebaserede køkken og høre dem fortælle om deres store passion for grøn mad. De fortæller bl.a., hvordan de får smag frem i deres retter, og hvad de lader sig inspirere af. Det drejer sig om Rasmus Kofoed (restaurant Angelika og Geranium), Sanne Holden Venlov (Aarstiderne), Line Tscherning Damgaard (Café Mikuna) og Magnus Gramstrup Rasmussen (Café Kaf).

I inspirationskataloget får læseren også viden om nye produkter og tendenser indenfor det plantebaserede køkken, ligesom grønne eksperter og køkkenfaglige fortæller om tilberedning af bælgfrugter og fermentering samt oprindelsen af forskellige bælgplanter. Inspirationskataloget er delt i hele vores netværk, og vi vil i 2021 have fokus på at nå ud til endnu flere.

I 2020 udgav vi også nudgingpjecen 'Flere grønne måltider i professionelle køkkener', der er udsendt til alle Horestas 10.000 medlemmer i samarbejde med Danish Food Innovation og støttet af GUDP. I pjecen giver vi gode råd og tips til flere grønne måltider i

professionelle køkkener, ligesom den beskriver, hvordan grønne måltider leverer på 9 af FN's 17 verdensmål. Denne pjecce omtaler vi også på vores møder med kommunerne.

Herudover var vi med til at lancere 92 vegetariske opskrifter målrettet ældre, småtspisende og hospitalspatienter, så også disse kan tilbydes lækker, grøn og indbydende mad. Det skete som led i projektet 'Grønne retter i store gryder', som DVF har deltaget i siden januar 2020. Initiativet til projektet kom fra Odense Kommune og hospitalerne på Bispebjerg og Frederiksberg. De 92 nye retter er således nøje sammensat, så de dækker alle ernæringsmæssige behov og samtidig bliver så uimodståelige, at borgerne selv vælger dem til.

DVF har i særlig grad bidraget til, at opskriftsudviklerne har tænkt lidt ud af boksen, ligesom mange af opskrifterne indeholder bælgfrugter. 30 af opskrifterne er veganske, og DVF har derudover sikret, at en række af de øvrige opskrifter er tilføjet oplysninger om, hvordan de kan blive veganske. Opskrifterne er frit tilgængelige, og udviklingen af dem understøtter samtidig vores arbejde for retten til en grøn valgmulighed i alle offentlige køkkener.

Med de forskellige materialer ønsker vi at klæde de madprofessionelle på til at kunne lave endnu flere mættende og nærende grønne måltider – det er der nemlig fortsat stort behov for.

FREMTIDENS PROTEINER KOMMER FRA PLANTER

I januar 2020 søsatte vi et toårigt netværksprojekt med navnet Netværk for Fremtidens Plante proteiner i Danmark for at fremme udviklingen og produktionen af plantebaserede fødevarer i Danmark. Vi oplevede et enormt behov for at sammenkoble landmænd og producenter, madprofessionelle, etablerede virksomheder og start-ups og ikke mindst vidensinstitutioner samt relevante aktører indenfor politik.

Netværket er støttet af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Miljø- og Fødevareministeriet, ligesom netværket også er muliggjort via private bidrag i julen 2019. Mange tak for alle bidragene, der var afgørende for, at netværket blev til virkelighed.

Aktørernes deltagelse i netværket har til formål at bidrage til udvikling af fødevarerhvervet, herunder også gøre opmærksom på eventuelle begrænsninger og muligheder, som fødevarerhvervet oplever, men som kræver, at andre aktører handler - eksempelvis behov for ny forskning, for ændringer i lovgivning samt for holdningsændrende kampagner fra organisationer, etc.

Christiansborg skabte en smuk ramme om det første arrangement i netværket. Konferencen løb af stablen den 24. februar under navnet "Sådan kan plantebaseret kost bidrage til 70 % CO2-reduktion", og herfra er netværksprojektet blot fortsat med at blive vedkommende og relevant for flere og flere, hvilket betyder, at vi nu er over 90 deltagere fordelt på 65 virksomheder og organisationer. De enkelte arrangementer varierer fra netværksmøder med 20 deltagere til konferencer med 180 deltagere og har fundet sted både rundt i landet og digitalt.

Foto: Peder Bjerring

I 2020 har der herudover været afholdt seminarer og netværksmøder omhandlende:

- Plante proteiner på det globale marked? Den internationale efterspørgsel og produktudvikling – i lyset af coronakrisen og på længere sigt
- En skatkiste af plante proteiner – hvilke af fortidens mange bælgfrugter kan blive fremtidens løsninger?
- Potentialer og udfordringer ved flere plante proteiner i Danmark
- Detailhandlens rolle i at fremme fremtidens fødevarer
- Rejsen mod et mere plantebaseret forbrug – indsigt i adfærd og vaner

Læs mere om netværket og find vores inspirationspapirer til erhvervslivet her: vegetarisk.dk/plante proteiner

Den store tilslutning til netværket har synliggjort, at behovet for et sådant netværk er stort, da det sikrer vidensdeling og synergier på tværs af relevante sektorer. Derfor arbejder vi nu på at skaffe nye midler, så netværket, når finansieringen udløber, kan fortsætte.

SAMMEN MED ERHVERVSLIVET SKABER VI FLERE GRØNNE MULIGHEDER

I DVF rådgiver vi løbende virksomheder mht. forbruger- og udviklingstendenser indenfor plantebaserede produkter og fødevarer. Det samme gælder for mærkning af vegetariske og veganske produkter med hhv. Det Grønne Hjerte samt V-label, som vi administrerer i Danmark.

Mærkning af vegetariske og veganske produkter gennem vores standardiserede ordning hjælper i høj grad forbrugerne med nemt at kunne se, om et produkt er vegetarisk eller vegansk, ligesom det for virksomhederne er med til at skabe gennemsigtighed for deres produkter af denne type. Det er nemlig ikke nemt som forbruger at kunne en masse e-numre eller ingredienser udenad eller vide, at hvidt sukker i nogle tilfælde faktisk farves hvidt med knogler fra dyr. Mange ingredienser har en side, vi ikke kender til eller ønsker at støtte.

P.t. anvendes Det Grønne Hjerte af over 70 virksomheder, og blandt vegetarianer, veganere og fleksitarianer kender 84 % og 89 % til hhv. den veganske og den vegetariske variant af mærket. Ser vi på kendskabsgraden til Det Grønne Hjerte i den danske befolkning som helhed, er den nu oppe på 24 % – og 40 % blandt de unge. Vi arbejder selvfølgelig på at øge kendskabsgraden, ved at endnu flere virksomheder tilvælger mærkningsordningen og herved gør det nemt og trygt for forbrugerne at handle disse produkter.

Igen i år gennemførte vi vores årlige supermarkedsundersøgelse blandt de danske supermarkeder i forhold til deres udvalg og priser på plantebaserede produkter.

Der blev fundet vindere i kategorierne 'Årets plantebaserede supermarked', 'Årets plantebaserede discount-supermarked', 'Bedst i pris' og 'Årets højdespringer'.

Grundet corona-epidemien har vi i år opfordret supermarkederne til selv at udfylde et spørgeskema med 111 spørgsmål, som bl.a. omfatter 50 forskellige varer. Efterfølgende har DVF's medarbejdere taget stikprøver og sammenlignet resultaterne. Supermarkedsundersøgelsen udarbejdes hvert år for at stille skarpt på udvalget i supermarkederne og skabe en øget og sund konkurrence for at højne kvalitet og udvalg.

På baggrund af undersøgelsen kontaktes alle supermarkederne med henblik på et møde i januar for at drøfte deres resultater, og hvor vi vil give dem input til, hvordan disse kan forbedres. Et bredt og varieret sortiment af plantebaserede produkter i forskellige prisklasser og relevante placeringer ser vi som centralt for, at flere får kendskab til disse produkter og tilvælger dem. Og der er stadig behov for et meget større udvalg, hvis den grønne omstilling for alvor skal rykke.

Foto:
Rikke Mikuta

DANMARK HAR FÅET ET PLANTEBASERET VIDENSCENTER

Kan du huske torsdag 1. oktober 2020? Det kan vi! Her etablerede Dansk Vegetarisk Forening sammen med Økologisk Landsforening (ØL) Plantebaseret Videnscenter. Det nye videnscenter er en platform for forskningsprojekter, vidensdeling og forsøg i relation til omstillingen mod flere økologiske og plantebaserede fødevarer. Formålet er at styrke vidensgrundlaget for et mere økologisk, plantebaseret fødevaresystem fra jord til bord.

Baggrunden for samarbejdet er de væsentlige udfordringer, vi står med i dag indenfor bæredygtighed - herunder klima, biodiversitet og folkesundhed. Alle er udfordringer, der kalder på markante kostændringer og dermed også på et stort behov for øget viden om plantebaseret kost og en bæredygtig plantebaseret fødevareproduktion.

Plantebaseret Videnscenter skal fremme en helhedsorienteret tilgang til vores fødevaresystem gennem følgende tre indsatsområder:

- 1) Videnskabelse og vidensdeling: Indsigtsanalyser, rådgivning, internationalt engagement, debat, foredrag og materialer.
- 2) Tests og afprøvning – få ny viden i anvendelse: I samarbejde med forskere, forbrugere, landmænd, virksomheder og foodservice.

- 3) Vise vejen til forandring og forankring i praksis. Erfaringsdeling om forbrugerrespons m.m. på tværs af virksomheder, brancher og aktørernes roller i den samlede fødevarekæde.

Herudover skal centrets virke understøtte, at Danmark kan leve op til EAT-Lancet Kommissionens anbefalinger om "Healthy Diets From Sustainable Food Systems" samt FN's 17 Verdensmål - og at helhedsperspektivet bevares på vejen dertil. En altafgørende præmis for centeret er, at økologi og plantebaseret kost tilsammen viser vejen mod en mere bæredygtig fødevareproduktion og et mere bæredygtigt fødevareforbrug. Dermed sikres, at den grønne og klimavenlige omstilling ikke kommer til at ske på bekostning af f.eks. vores grundvand, dyrevelfærd eller biodiversitet.

Vi har store forventninger til videnscentrets virke og de resultater, vi kan skabe herigenem. Centrets fokus på plantebaserede fødevarer og økologi er to hjørnesten i DVF's arbejde og DNA.

plantebaseretvidenscenter.dk

EPIDEMIER PÅ DAGSORDENEN

COVID-19 har påvirket hele verden og vores allesammens hverdag og liv i 2020. At COVID-19 skulle blive den epidemi, der betød, at minkproduktionen i Danmark nu er lukket, var nok noget, de færreste havde forestillet sig.

Dog satte vi allerede fokus på sammenhængen mellem epidemier og intensiv animalsk produktion i midten af marts i form af en række opslag på Facebook, der blev set af hundredtusindvis af danskere. I forlængelse heraf skrev DVF's generalsekretær en række kronikker og debatindlæg i bl.a. Berlingske, Jyllands-Posten og Avisen Danmark, og DR Viden og Deadline fulgte op med at faktatjekke påstandene og spørge danske forskere om sammenhængen.

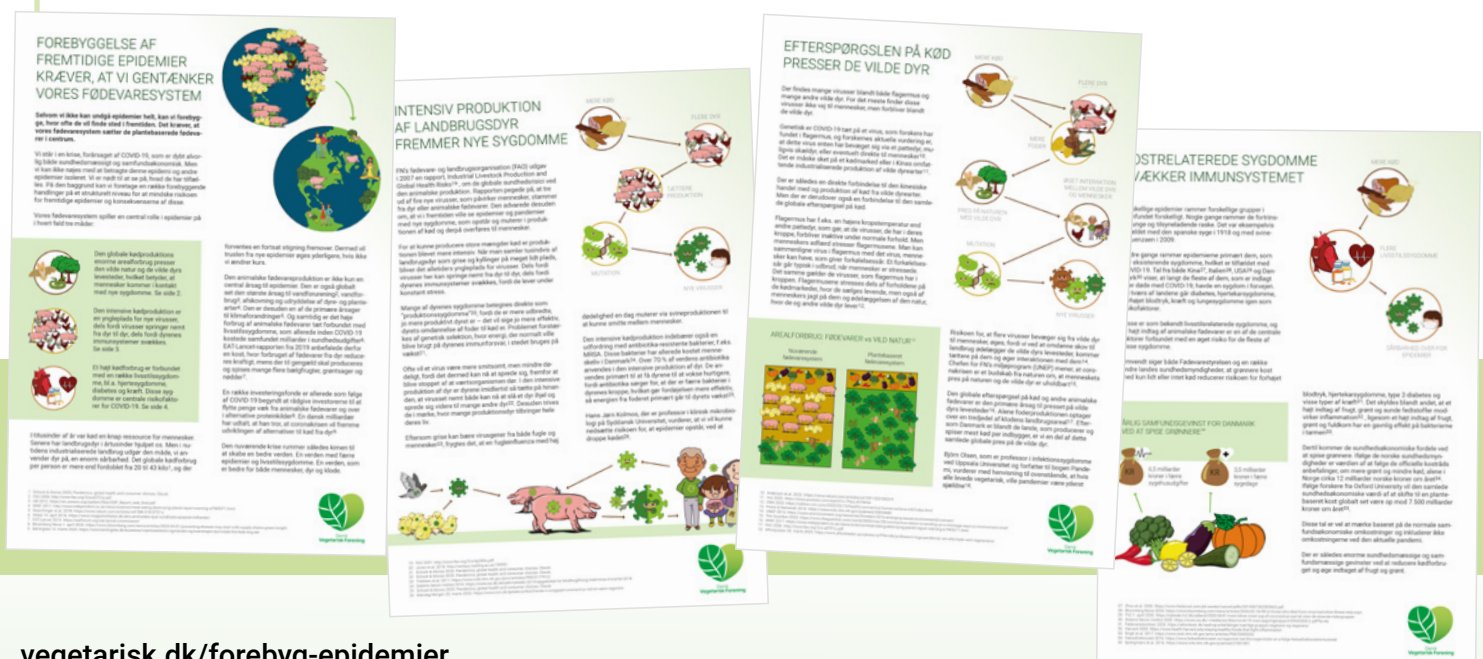
Både vi og forskerne påpegede, at epidemier i princippet også kan opstå i den danske produktion af dyr. Det medførte stærke reaktioner, men som vi har lært senere, gør den intensive danske produktion af dyr os meget sårbare over for epidemier, og det har alvorlige konsekvenser at ignorere problemet og handle for sent.

Vi har også udarbejdet infoark, en video og andet materiale, som findes på vores hjemmeside og er blevet delt på de sociale medier.

Selvom vi ikke helt kan undgå epidemier, kan vi påvirke, hvor ofte de vil finde sted i fremtiden - det kræver dog, at vores fødevarer-system sætter de plantebaserede fødevarer i centrum. På den baggrund har vi iværksat en underskriftsindsamling med henblik på, at politikerne skal foretage en vurdering af forebyggende handlinger på et strukturelt niveau for at mindske risikoen for fremtidige epidemier og konsekvenserne af disse.

Når 2020 rinder ud ved vi fortsat ikke, hvad 2021 har i vente, men vi vil fortsætte med at gøre politikere og alle relevante aktører opmærksomme på koblingen mellem intensiv dyreproduktion og epidemier og nødvendigheden af at adressere denne risiko – både til gavn for dyr, mennesker og global bæredygtighed.

TROVÆRDIG VIDEN OM BÆREDYGTIGHED OG SUNDHED

En af DVF's kerneværdier er, at vi tror på og arbejder ud fra konstruktiv kommunikation i form af inspiration og oplysning. Denne kerneværdi har været omdrejningspunkt for en opdatering af og videreudvikling af vores bæredygtigheds- og sundhedsunivers på hjemmesiden, ligesom vi også har set nærmere på, hvordan plantebaseret kost favner FN's verdensmål.

I 2020 udkom vores sundhedspjece, hvor vi har sat fokus på, hvorfor plantebaseret kost er et godt valg for at fremme et sundere liv, og hvad du kan gøre for at hjælpe dig selv og dine kære til et sundere liv med mindre risiko for sygdom. Vi glæder os til at formidle denne pjece til en endnu større målgruppe, når vi atter får mulighed for at holde foredrag med fokus på plantebaseret kost og sundhed.

DVF er fortsat den troværdige kilde, pressen opsøger, når det drejer sig om alt fra de seneste tal og statistikker til fakta om vegetarisk og vegansk ernæring i alle aldre samt inspiration til madlavning og en hverdag med plantebaseret kost. Alene det seneste års tid har vi været omtalt i pressen over 500 gange.

vegetarisk.dk/pjecer

MEDIEOMTALE I 2020

Agriwatch
Alt om Ikast-Brande
Avisen Danmark
B.T.
Berlingske
Billed Bladet
Dagbladet Holstebro-Struer
Dagbladet Køge
Dagbladet Ringkøbing-Skjern
Dagbladet Ringsted
Dansk Handelsblad
DR
Ebeltoft Folketidende
Effektivt Landbrug
Ekstra Bladet
Erhverv+ Sydjylland
Erhverv+ Østjylland
Flensborg Avis
Folkeskolen
Food & Drink
Fredericia Dagblad
Frederiksborg Amts Avis
Fyens Stiftstidende
Fyns Amts Avis
Fødevaremagasinet
Fødevarewatch
Gladsaxe Bladet

Helse
Helsingør Dagblad
Herning Folkeblad
Horsens Folkeblad
I Form
Information
JydskeVestkysten
Jyllands-Posten
Kristeligt Dagblad
Landbrug Nord
Landbrugsavisen
Lemvig Folkeblad
Lokalbladet Ringsted
Lolland-Falsters Folketidende
Maskinbladet
Midtjyllands Avis
Nordjyske Stiftstidende
Nordvestnyt
Nordvestnyt Kalundborg
P1 Debat
P1 Kulturen
P1 Orientering
P1 Radioavisen
P3 Radioavisen
P4 Radioavisen
Policywatch
Politiken

Radio 4
Radio Loud
Randers Amtsavis
Ritzau Plus
Sjællandske Næstved
Sjællandske Slagelse
Skive Folkeblad
Sundhedspolitisk Tidsskrift
TV2 Fyn
TV2 Go' Aften Danmark
TV2 News
TV2 Nyhederne
TV2 Østjylland
Ugeavisen Odsherred
Ugeavisen Sønderborg
Ugeavisen Ærø
Vejle Amts Folkeblad
VestegnenSydkysten
Vesterbro Bladet
Viborg Folkeblad
Villabyerne
Vinderup Nyt
Weekendavisen
Zetland
Økologisk
Økologisk Landbrug
Århus Stiftstidende

DIALOG MED SKOLEELEVER OG LANDBRUGSSKOLER

I oktober rundede vi 500 gennemførte workshops for skoleelever om mad og miljø. Efter en pause grundet corona i foråret og skolernes sommerferie har vi atter haft travlt med at gennemføre workshops over hele landet. Den øgede efterspørgsel skyldes bl.a., at madkundskab nu er eksamensfag, og mange lærere ønsker derfor, at vi kommer ud og holder workshops om netop sammenhængen mellem mad og miljø. Vi har måttet rekruttere flere oplægsholdere, og de har alle haft nok at se til.

Vi glæder os til at fortsætte disse workshops i 2021, da vi mener, at det er centralt at oplyse børn og unge om sammenhængen mellem mad og miljø, og hvordan de selv kan gøre en forskel i hverdagen.

I 2020 fik vi en bevilling fra Kulturstyrelsen til dialogmøder med landbrugselever. Vi har allerede været så vidt omkring som Hammerum i Vestjylland, Lundbæk i Nordjylland, Kalø på Djursland og Dalum på Fyn, og vi glæder os til at besøge flere af Danmarks landbrugsskoler i 2021.

Dialogmøderne har til formål at skabe større gensidig forståelse mellem unge vegetarer/veganere og landbrugselever. Vi holder oplæg om klima, miljø og dyreetik, og vi fortæller de kommende landmænd om fremtidsudsigterne og spørger, om de kunne forestille sig at dyrke planteproteiner, når de er færdiguddannet. Dette svarer ca. 2/3 af landbrugseleverne ja til. På hvert dialogmøde deltager en ung vegetar/veganer sammen med DVF's generalsekretær, og når alle dialogmøder er gennemført, forventer vi at være nået ud til over 1.000 kommende landmænd.

Dialogmøderne har stor værdi, da vi i DVF kommer ud og møder de kommende landmænd, der skal levere fremtidens plantebaseret mad, og som kommer til at

være centrale allierede i transformationen af Danmarks landbrug og fødevarerproduktion.

De mange workshops med skoleelever og dialogmøder med landbrugselever oplever vi i DVF som meget meningsfulde og opløftende.

KONSTRUKTIV VEJLEDNING TIL VEGANSKE BØRNEFAMILIER

For godt to år siden fik vi en vigtig indrømmelse, da myndighederne anerkendte, at en fornuftigt sammensat vegansk kost til børn er muligt og tilstrækkeligt, hvis man tager B12-tilskud og ammer, til barnet fylder 2 år og familierne samtidig henvises til en diætist. Men de danske myndigheder mener stadig, at det 'ikke kan anbefales', og de vil ikke lave konstruktive kostråd til veganske børnefamilier.

Vi sendte derfor i februar 2020 et notat til myndighederne med en gennemgang af den samlede videnskabelige evidens for vegansk ernæring til småbørn. Notatet var udarbejdet af klinisk diætist Maria Felding og ph.d. i børneernæring Katrine Ejlerskov. Og her var konklusionen, at der ikke er nogen eksisterende studier, der viser, at en fornuftigt sammensat vegansk kost suppleret med de relevante tilskud medfører helbredsrisici hos børn.

Der er således ingen videnskabelig evidens bag den danske holdning, ligesom at Danmark står alene i Norden med denne tilgang, da man både i Sverige, Norge og Finland vejleder børnefamilier, som lever vegansk, konstruktivt. Denne vinkel fremgik også af en artikel i Politiken, som bragte den 25. september, efter at DVF havde gjort Politiken opmærksom på denne forskel. For det er en menneskeret at leve vegansk, har Menneskerettighedsdomstolen for længst slået fast. Og når man ikke vil vejlede veganske forældre konstruktivt, risikerer man, at nogle ikke får den rette vejledning, hvilket kan føre til fejllærerede børn.

Onsdag den 2. december blev emnet taget op i Folketinget, efter at først Alternativet og senere Frie Grønne havde fremsat et beslutningsforslag om, at der skal indføres konstruktive kostråd til børnefamilier, som lever vegetarisk og vegansk.

Det blev en meget spændende debat, som var meget saglig og konstruktiv. Fem partier – Frie Grønne, Alternativet, SF, Enhedslisten og Radikale Venstre – støtter i skrivende stund forslaget. Og ordførere fra fire af disse partier stillede gode kritiske spørgsmål til fødevareministeren, som lyttede og endte med at konkludere, at der er behov for bedre information, og at myndighederne bør møde veganske forældre på deres banehalvdel. Han inviterede derpå ordførerne til at fortsætte dialogen.

Næste skridt er, at forslaget skal behandles i Miljø- og Fødevareudvalget til januar, og vi har naturligvis bedt om foretræde i selskab med de to eksperter, Maria Felding og Katrine Ejlerskov.

Vi håber, at det kan bane vej for, at et flertal ender med at støtte forslaget, eller at regeringen og myndighederne begynder at vejlede konstruktivt.

FÆLLESSKAB – SAMMEN OG HVER FOR SIG

2020 har på flere måder været et år, som mange af os nok sent vil glemme. De fleste fysiske arrangementer, vi havde glædet os til at afholde, f.eks. foredraget med den amerikanske læge Michael Greger og messen VeggieWorld i Øksnehallen, hvor vi kunne møde masser af både garvede og nye interesserede indenfor plantebaseret kost, har ikke kunnet gennemføres.

På den lyse side har vi formået at gennemføre fysiske arrangementer, når det var muligt og forsvarligt. Ligesom vi også har gennemført en række online-arrangementer, der har formået at bringe medlemmer af DVF sammen på tværs af landet – noget der ikke altid er muligt, hvis et arrangement afholdes på en bestemt fysisk lokation.

Et af de største lyspunkter var fejringen af Bælgfrugternes Dag 10. februar 2020, der fandt sted med støtte fra Slots- og Kulturstyrelsens pulje for almenyttige projekter under overskriften 'Lær af inderne – sæt bælgfrugterne i fokus'. Fejringen fandt sted i Sønderborg, Sorø, Svendborg, Brøndby og Aarhus, hvor der blev serveret vegansk indisk mad.

Nogle steder var det frivillige, der stod for at diske op med de mange indiske retter, mens vi andre steder fik hjælp fra indiske restauranter. Et andet arrangement, som DVF's Ældreudvalg var initiativtager til, var foredraget om plantebaseret kost til ældre og småtspisende med klinisk diætist Tina Beermann. Her deltog både ældre, fagprofessionelle samt ernæringsstuderende, og spørgelysten var stor.

Udover de fysiske arrangementer har vi også afholdt både faglige og sociale arrangementer online, herunder International Vegetardag samt den årlige julefrokost – inkl. den traditionsrige Kahoot-quiz.

Medlemsbladet Vegetarisk! er i 2020 udvidet fra 32 til 36 sider, da vi har meget på hjerte - vi glæder os over, at medlemsbladet er vokset ligesom foreningen. I 2020 har vi også kunnet glæde os over, at Danmarks grønneste podcast Plantetinget er kommet under DVF's vinger. Med Plantetinget har vi således fået noget 'grønt' også til tøjregangene, hvor det er muligt at lytte til interviews med grønne personligheder samt blive inspireret til en grønnere hverdag.

De benskænd, coronakrisen har forårsaget, har givet nogle vigtige indsigter, vi kan tage med os fremover. En af disse er, at online-arrangementer i flere sammenhænge ikke helt kan erstatte fysiske møder, hvor vi mødes og inspirerer hinanden og deler vores passion for og viden om plantebaseret kost til gavn for både dyr, mennesker og global bæredygtighed. Dog muliggør onlinearrangementer, at vi kan samles flere på tværs af Danmark og hele verden, og at vi ikke altid behøver transportere os for at holde et oplæg eller deltage i et arrangement.

I 2020 har vi både været sammen og hver for sig, og derfor skal der også lyde en stor tak til alle de frivillige, der har muliggjort både fysiske og online arrangementer.

VORES HÅB OG ØNSKER FOR 2021

Til trods for at coronakrisen har fyldt i vores arbejde, medierne og vores privatliv, har vi skabt resultater i 2020, som vi tror, at man i fremtiden vil se tilbage på som afgørende øjeblikke i den plantebaserede omstilling af Danmark.

Derfor er vi også optimistiske, når vi retter blikket mod 2021 og alle de forandringer og resultater, vi ønsker at skabe og bidrage til her – om end vi selvfølgelig ved, at vores arbejde i høj grad tager sigte på den endnu længere bane. Det lange seje træk.

Regeringen har varslet, at forhandlingerne om klimahandlingsplaner for landbrug og fødevarer for alvor sættes i gang i starten af 2021, efter at disse har været udskudt af flere omgange. Vi kommer derfor til at intensivere det politiske arbejde for at sætte vores hjertesager på dagsordenen og derigennem understøtte, at plantebaseret kost bliver et centralt omdrejningspunkt for omstillingen af landbruget og dansk fødevarerproduktion.

Vi har desuden, som anerkendelse for vores politiske arbejde, fået en international bevilling, som bl.a. skal anvendes til,

at vi kan dele vores erfaringer med politisk arbejde med organisationer fra hele verden - og så de kan dele deres erfaringer med os. Bevillingen er givet af Animal Charity Evaluators (ACE), der hvert år vurderer, hvilke af verdens organisationer, der er de mest effektive i arbejdet for dyrene. Bevillingen er derfor et stort skulderklap til DVF's faglige og diplomatiske arbejde.

Vi håber, at vi igen i 2021 frit kan samles og holde arrangementer, der kan inspirere, oplyse, begejstre og bringe mennesker sammen. Der er så meget energi og entusiasme i den grønne omstilling, og denne er især mærkbar, når vi er sammen.

Til sidst vil vi rette en stor og dyb tak til jer alle – medlemmer, bidragydere, frivillige, ansatte og samarbejdspartnere. Sammen skaber vi nemlig store resultater og vigtige forandringer – både i det store og små. Og vi håber, at endnu flere vil støtte op om vores arbejde i de kommende år, for jo flere vi er, jo større forskel kan vi gøre.

DU KAN STØTTE DANSK VEGETARISK FORENINGS ARBEJDE PÅ FØLGENDE MÅDER:

- 🌱 Via hjemmesiden: vegetarisk.dk/bidrag
- 🌱 MobilePay til 25419
- 🌱 Kontooverførsel til 8401 1760307

Sortedam Dossering 55, 2100 København Ø
51 91 89 78
kontakt@vegetarisk.dk
www.vegetarisk.dk

